

MEDICINSKA AKUPUNKTURA

Povodom 7. Hrvatskog kongresa o suradnji klasične i nekonvencionalne medicine, održanog u Zagrebu 7. i 8. lipnja u organizaciji HUPED-a (Hrvatsko udruženje za prirodnu, energetska i duhovnu medicinu), Hrvatsko društvo za akupunkturu, Hrvatskog Liječničkog Zbora, na svojoj sjednici održanoj 14. lipnja 2008. godine donijelo je jednoglasnu odluku da se Društvo ograđuje od primjene akupunkture u smislu duhovne, filozofske ili energetske medicine, i zastupa mišljenje da akupunkturu u Hrvatskoj mogu raditi samo liječnici s licencom HRVATSKE LIJEČNIČKE KOMORE primjenjujući suvremene medicinske principe i tehnike, što podrazumijeva rad samo s iglama za jednokratnu upotrebu.

Kada smo odredili da akupunktura nije nikakva mistična, spiritualna metoda liječenja pokušati ćemo ukratko reći što je akupunktura, koje su osnove njezina dijagnostičkog i terapijskog postupka, koje su indikacije za njezinu primjenu u našem zdravstvenom sistemu, a koje su kontraindikacije.

Ovo su ujedno i zaključci Američke akademije za medicinsku akupunkturu (AAMA), na čijem je 20. jubilarnom kongresu u Washingtonu, u travnju 2008. godine, i njihovim edukacijskom programu kontinuiranog usavršavanja za liječnike s barem 5 godina kliničke prakse medicinske akupunkture, prisustvovao i autor ovoga teksta (Krunoslav Reljanović). Zaključke je predstavio jedan od osnivača Akademije i glavni predavač University of California-Los Angeles School of Medicine, Joseph M. Helms, MD.

MEDICINSKA AKUPUNKTURA

Medicinska akupunktura je akupunktura koja se primjenjuje zajedno sa „zapadnom medicinom“ gotovo u svim najrazvijenijim zemljama svijeta, a respektira neuro-anatomske i fiziološke postavke suvremene medicinske znanosti. Primjenjuju je samo liječnici za različita medicinska stanja, od ranih premorbidnih manifestacija bolesti, do kroničnih lezija organa i koštano-mišićnog sustava.

Sve do kraja '70-tih godina prošlog stoljeća, akupunkturna analgezija se objašnjavala aktivacijom endogeno-opijatno-peptidnog sustava, te njegovim djelovanjem na regulaciju bola. Danas postoje dva modela djelovanja akupunkturne analgezije, jedan se preko endorfin ovisnog sistema aktivira strujom niske frekvencije (2-4 Hz), visokog intenziteta, djeluje sporo, ali ima generaliziran učinak na organizam. Drugi model je ovisan o monoaminima koji se oslobađaju stimulacijom akupunkturne igle strujom visoke frekvencije (70 Hz i više), niskog intenziteta, sa brzim početkom djelovanja na segmentalnoj razini i bez kumulativnog učinka, za razliku od prvog modela. Ostala djelovanja akupunkture se objašnjavaju:

1. neurohumoralnim modelima poput živčanog sustava, koji uključuje centralne neurohumoralne i neuropeptidne mehanizme, periferna aferentna živčana vlakana te perivaskularnu simpatičku aktivaciju,
2. krvožilni sustav koji prenosi biomolekularne elemente lokalno i centralno, a koji opet uzrokuju stanične promjene akupunkturnom stimulacijom,
3. limfatički sustav koji služi kao medij za limfnu cirkulaciju duž fascija i perivaskularnog intersticijskog prostora,

4. elektromagnetski bio-informatički sustav koji aktiviran akupunkturu djeluje na statički elektricitet na površini stanica, i na ionsku migraciju u međustaničnoj tekućini.

Sva ova razmatranja su od posebne važnosti za akupunkturnu aplikaciju, posebno u bolnim stanjima gdje je potrebno poznavanje: dermatotopa, miotoma, sklerotoma i autonomne inervacije.

DIJAGNOSTIČKI POSTUPAK

Početni dio dijagnostičkog postupka ne razlikuje se bitno od konvencionalnog pristupa u „zapadnoj medicini“. Anamnestičkim podacima pokušavamo odrediti razinu poremećaja koju određuju unutrašnji organi i akupunkturni meridijani koji presijecaju bolesno ili bolno područje. Daljnjim dijagnostičkim postupcima moramo odrediti da li je problem vanjske ili unutrašnje prirode, da li se nalazi u ekscesu ili deficitu (hiper- ili hipo-funkcija), da li mu je priroda hladna ili vruća, te na kraju da li je problem funkcionalne prirode (Jang) ili je došlo do lezije tkiva i organa (Jin).

U inspekciji nam je najvažniji pregled jezika: tijelo jezika i naslage na jeziku, te boja kože i sluznica. Palpacija nam je posebno važna za određivanje kategorije pulsa, te traženja refleksnih točaka na prednjoj i stražnjoj strani tijela (Mu i Shu točke), koje ako su osjetljive govore o stanju unutrašnjih organa. Isto tako se palpiraju i akupunkturni kanali – meridijani na kojima se mogu nalaziti supkutani čvorići, ili različite eflorescence te posebno bolno osjetljive Ah-Shi točke koje nam govore o patologiji.

Posebno treba istaknuti pregled uške koja neurološki korespondira sa tijelom, a što je potvrđeno studijama u Francuskoj, korištenjem funkcionalne magnetske rezonance. Točke na uški se uglavnom nalaze malim elektroaparatima, a mogu se stimulirati električnom strujom, iglama ili laserom. Autor ovoga teksta posebno navodi odlične rezultate aurikulo-akupunkturu kod pareza facijalisa i bolesti ovisnosti.

TERAPIJA

Nakon evidentiranog problema, prvi je korak u terapiji odabrati koji ćemo akupunkturni kanal aktivirati, bilo da se radi o lokalnoj ili sisternoj bolesti. Zatim koliko će trebati tretmana, te nakon poboljšanja, kada se tretman treba ponoviti. Igle se postavljaju na dubinu od 0.5 do 8 cm, ovisno o lokaciji, a stoje od 5 do 20 minuta.

Mogu se stimulirati električnom strujom ili moksom: mješavinom trava koje se prikače na dršku igle te se zapale i gore od 5 do 15 minuta (posebno dobro djelovanje kod različitih reumatskih tegoba).

INDIKACIJE

Indikacije za akupunkturu su, u prvom redu, bolesti koštano-mišićnog sustava i to prvenstveno akutna stanja: povrede mekog tkiva, mišićni spazmi, iščašenja. Kod kroničnih bolesti koštano-mišićnog sustava, akupunktura se primjenjuje uz ostale terapije: fizikalnu terapiju, blokade i dr. Potrebno je poznavati djelotvornost akupunkture kod nekih stanja, npr. kod dorzomedijalne protruzije diska akupunktura nije terapija izbora, za razliku od lateralne protruzije gdje su rezultati akupunkturu puno bolji (dakle, treba koristiti i „zapadnu dijagnostiku“).

Uz bolesti koštano-mišićnog sustava, te različitih funkcionalnih problema, medicinska se akupunktura danas sa uspjehom koristi kod bolesti:

- respiratorne: alergijski rinitisi, sinusitisi, bronhitis
- gastrointestinalne: gastritis, colon iritabile, hemoroidi, abdominalne kolike
- ginekološke: dismenoreja, sterilnost
- genitourinarni: iritabilni mokraćni mjehur, upale prostate, muška neplodnost, neki oblici impotencije
- neurološke: neuralgije, migrena, facijalna pareza i facijalni spazam

Akupunktura se kao pomoćna terapija može još koristiti kod:

- ozljeda kraljezničke moždine
- cerebro-vaskularne bolesti
- astma
- reumatoidni artritis
- ulcerozni kolitis
- kolagenoze
- neurodegenerativne bolesti

Dokazano djelovanje akupunktura ima kod nuspojava kemoterapije, postoperativnih bolova, osteoartritis, mučnina i povraćanja u trudnoći (NIH 1997.).

ZAKLJUČAK

Akupunktura nije nikakva čarobna, a još manje svemoguća terapija. Kao i svaka druga terapija postiže dobre rezultate samo u slučajevima gdje je na temelju dobrog dijagnostičkog postupka postavljena puna indikacija za njezinu primjenu i to ne samo na temelju tradicionalne kineske medicine, već i po principima suvremene medicinske znanosti. Primjenjuje se sama ili, što je češće, u kombinaciji s drugim terapijama.

U Hrvatskoj su se unatrag dvije godine u okviru aktivnosti Hrvatskoga društva za akupunkturu, HLZ-a, započeli održavati tečajevi i trajna edukacija medicinske akupunktore po principima i prijedlozima Europske unije (oko 200 sati nastave i dvije godine kliničke prakse za samostalni rad). Premda to nije obvezujuće, za nas su to opće smjernice budućeg rada.

Mr.sc. Krunoslav Reljanović, dr.med.